

Fylkesmannen i Telemark
postmottak@fmte.no

Skien, 16. september 2010

Varden
v/journalist Tom Erik Thorsen
tom.erik.thorsen@varden.no

KLAGE PÅ SEN SAKSBEHANDLING

Varden ba den 15. desember om innsyn i et av dokumentene i sak 09/287 i Skien kommune (dokument nummer 33216/09). Innsynsbegjæringen ble samme dag, per e-post, avslått av Skien kommune. Samme avslag ble mottatt per brev, datert 16. desember. Varden påklaget avslaget den 29. desember 2009.

Da klagen ikke ble behandlet «uten ugrunnet opphold», klaget Varden på sen saksbehandling den 26. februar 2010. Klagen ble sendt til kommunalsjef Sven Egil Kristoffersen. Kristoffersen besvarte henvendelsen den 1. mars 2010 og opplyste at klagen var videresendt virksomhetsleder Gunnar Mosevoll med instruks om å «besvare henvendelsen omgående». Da vi per 23. mars 2010 ikke hadde mottatt svar på klagen eller blitt gjort kjent med at saken eventuelt var oversendt klageinstans, brakte vi saken for eget initiativ inn til Fylkesmannen i Telemark, med begjæring om lovlighetskontroll. Vi ba Fylkesmannen vurdere både avslaget om innsyn, samt det som etter vår mening er et klart brudd på Offentleglovas § 32 om saksbehandlingstid.

Den 6. mai 2010 hadde vi ikke mottatt noe svar i saken, og tok den derfor opp med Fylkesmannen i Telemark, ved Stein Elseth. Fylkesmannen responderte på henvendelsen samme dag overfor Skien kommune. I brevet, datert 6. mai 2010, framgår det at «Fylkesmannen kan ikke ta stilling til klagen før kommunens standpunkt til klagen foreligger». Ettersom vår klage til Skien kommune, som førsteinstans, ikke var blitt behandlet i løpet av mer enn fire måneder, kan ikke det oppfattes som et *de facto* avslag. Vår oppfatning er derfor at Fylkesmannen må kunne ta stilling til klagen.

Den 31. mai 2010 purret vi igjen på Fylkesmannen i Telemark, grunnet manglende svar i saken. I et brev datert 8. juni 2010 bekjentgjør Skien kommune at deres vedtak av 15. desember 2009 er delvis omgjort, og Varden ble gitt innsyn i deler av informasjonen. Ettersom vesentlige deler av vårt opprinnelige innsynskrav fortsatt var avslått, meddelte vi den 16. juni 2010, til Fylkesmannen i Telemark, at vi opprettholdt vår opprinnelige klage, sendt til Fylkesmannen den 23. mars 2010. Per 16. september 2010 kan vi ikke se å ha mottatt noe svar på denne henvendelsen.

Etter vår mening har både Skien kommune og Fylkesmannen i Telemark i denne saken utvist saksbehandlingstider som ikke er i tråd med god forvaltningspraksis. Etter Offentleglova skal klager avgjøres «uten ugrunna opphold», jf. offentliglova § 32 (3). Hva som ligger i dette er nærmere angitt i punkt 10.3 fra Justisdepartementets foreløpige veileder til Offentleglova, s.177:

«Det følger av § 32 tredje ledd første punktum at ei klage skal førebuaast og avgjerast utan ugrunna opphald. Ordlyden er tilpassa formuleringa i forvaltningslova § 11 a første ledd for å få fram at òg saksførebuinga skal skje raskt, og kravet er elles det same som etter § 29 gjeld for handsaming av innsynskrav i fyrsteinstansen, jf. punkt 9.3 ovanfor. Klagesaksførebuinga vil, i tråd med forvaltningslova § 33, til dels finne stad i fyrsteinstansen, som skal leggje saka til rette for klageinstansen.»

Det framgår vidare av punkt 9.3 i rettleiaren, at «uten ugrunna opphold» betyr så snart som det er praktisk mulig, helst same dag og senest innan to til tre virkedager, se s. 164. Etersom kravet til saksbehandlingstid er en videreføring av det som gjaldt etter den gamle offentlighetsloven (1970-loven), vil forvaltningspraksis fra den gamle loven også være relevant i praktiseringen av den nye.

Det bør derfor nevnes at man i forbindelse med revisjon av den gamle offentlighetsloven (1970-loven) i 1982 vurderte å fastsette en frist på 10 dager for avgjørelse av saker om dokumentinnsyn, jf. Ot. prp. Nr. 4 (1981-1982) s. 42. Sivilombudsmannen har uttalt at denne fristen kan tjene som en veiledende norm for hva som normalt bør anses som en maksfrist, se for eksempel Dokument nr. 4:1 (1997-98) s. 11. Samme sted er det uttalt at de fleste innsynskrav bør kunne avgjøres same dag som kravet mottas, eller i hvert fall i løpet av 1-3 virkedager. En saksbehandlingstid på 8 dager eller mer kan etter ombudsmannens syn bare anses som akseptabelt i helt ekstraordinære tilfeller.

I Stortingsmelding 32 (1997-98) understrekes det at en virksomhet som er underlagt offentleglova, må sørge for rutiner som gjør at kravet til rask saksbehandling, overholdes:

«At saksbehandleren som har saken som innsynsbejæringen knytter seg til er bortreist, syk eller på ferie når bejæringen kommer inn, er som hovedregel ikke tilstrekkelig til at behandlingen av innsynsbejæringen kan utsettes. Det er det enkelte organs eget ansvar å sørge for rutiner som gjør at kravet i offentlighetsloven § 9 første ledd oppfylles.» (§ 9 tilsvarer her §29 og §32 i den nye lova, min anm.).

I sak 2008/1718 uttaler Sivilombudsmannen blant annet:

*«Jeg har i tidligere saker (se bl.a. Somb-2007-2) uttalt at hensynet til innsynsreglenes effektivitet og formålet bak offentlighetsprinsippet, tilsier hurtighet på alle trinn ved behandlingen av innsynssakene. **Dette innebærer både at klageorganet har en plikt til så raskt som mulig å sette i gang behandlingen av saken** (min utheving) ved å kontrollere at saken er tilstrekkelig opplyst for klagebehandlingen, og om nødvendig be førsteinstansen om en redegjørelse. (...)*

*På samme måten som at ressursproblemer som skyldes variasjoner i antall ansatte ikke uten videre er tilstrekkelig til at behandlingstiden av innsynssakene kan forlenges utover lovens utgangspunkt, kan heller ikke ressursproblemer som skyldes økt saksantall generelt gi grunnlag for å godta lenger behandlingstid enn lovens krav. Selv om jeg har forståelse for at en plutselig økning i saksmengden kan skape problemer med hensyn til overholdelse av kravet til saksbehandlingstid i en periode, **har forvaltningsorganet plikt til å sørge for at lovens krav oppfylles, uavhengig av årsaken til ressursproblemene i organet** (min*

utheving). Som nevnt er det først og fremst egenskaper ved innsynssaken eller de dokumenter det kreves innsyn i, som kan begrunne en behandlingstid utover lovens utgangspunkt. Det ligger i dette at det skal mye til for at forhold ved forvaltningsorganet skal kunne gjøre et opphold i behandlingen grunnet.»

Det følger av ovenstående at alle som er underlagt Offentleglova har plikt til å behandle klager over avslag fortløpende, og at ressursituasjonen i organet ikke er et legitimt hensyn for å utsette behandlingen.

Som det også framgår av ovenstående har både klageorganet og førsteinstans ansvar for at klagebehandlingen settes i gang så raskt som mulig. På denne bakgrunn ber vi om svar fra Fylkesmannen i Telemark.

Dersom vi ikke mottar et svar i saken **innen fredag 24. september 2010**, vil vi bringe saken inn for Sivilombudsmannen med en begjæring om en vurdering av den utviste praksisen til Skien kommune og Fylkesmannen i Telemark.

Med hilsen

Tom Erik Thorsen
Journalist i Varden

KOPI: Skien kommune v/enhetsleder Gunnar Mosevoll, Norsk Presseforbund v/Kristine Foss